

Съфинансирано от
Европейския съюз

СТРАТЕГИЧЕСКИ ПЛАН 2023-2027
за развитие на земеделието и селските райони

Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони
„Европа инвестира в селските райони“

СДРУЖЕНИЕ „МИГ ТЕРВЕЛ-КРУШАРИ“

Тервел – 9450, ул. „Цар Калоян“ № 11, e-mail: migtk@abv.bg : <https://www.mig-tk.org>

УТВЪРЖДАВАМ: Председател на

СНЦ „МИГ Тервел – Крушари“ П/П.....

/инж. Симеон Симеонов/

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА

ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА МОНИТОРИНГ НА СТРАТЕГИЯ ЗА ВОДЕНО ОТ ОБЩНОСТИТЕ МЕСТНО РАЗВИТИЕ НА СНЦ "МИГ ТЕРВЕЛ - КРУШАРИ" 2023-2027

Тервел-2026 г.

ВОМР	Водено от общностите местно развитие
ДВ	Държавен вестник
ДФЗ	Държавен фонд „Земеделие“
ДФЕС	Договор за функциониране на Европейския съюз
ЕС	Европейски съюз
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЗУСЕСФУ	Закон за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МИГ	Местна инициативна група
ПМС 494 от 2024г	Постановление на Министерски съвет № 494 от 30.12.2024 г. за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 - 2027 г.
ПМС 4 от 2024 г.	Постановление на Министерски съвет № 4 от 11 януари 2024 година за определяне на правилата за разглеждане и оценяване на оферти и сключването на договорите в процедурата за избор с публична покана от бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от европейските фондове при споделено управление.
ПМС 86 от 2023 г.	Постановление на Министерски съвет № 86 от 01.06.2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 - 2027 г.
ПМС 189 от 2016 г.	Постановление на Министерски съвет № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014 - 2020 г.
СВОМР	Стратегия за водено от общностите местно развитие
СНЦ	Сдружение с нестопанска цел
СПРЗСР	Стратегически план за развитие на земеделието в селските райони
УО	Управляващ орган

УВОД

Настоящите правила са изработени на основание Чл.33, ал.3 от ПМС №494/30.12.2024 за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 - 2027 г. изм. и доп. , сила от 27.01.2026 г.

Вътрешните правила включват изисквания по отношение на:

- Планиране от страна на МИГ на мониторинга и оценките на стратегиите за BOMP;
- Мониторинг;
- Извършване на оценка;
- Използване на резултатите от оценката.
- Оценка на риска

Настоящите правила са съобразени с:

- Регламент (ЕС) 2021/2115 на Европейския парламент и на Съвета от 2 декември 2021 година за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове.
- Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;
- Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление;
- ПМС №494/30.12.2024 за определяне на правила за прилагане на подхода „Водено от общностите местно развитие“ за периода 2021 - 2027 г. изм. и доп. , сила от 27.01.2026 г.
- Условия за кандидатстване за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по процедура № BG06AFSPOO1-01.001 по интервенция „Изпълнение на операции, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, избрани в рамки те на стратегията за местно развитие“

I. СЪЩНОСТ И ОБХВАТ НА МОНИТОРИНГА И ОЦЕНКАТА

Мониторинга и оценката са инструмент, който предоставя информация за управлението на местното партньорство, дава възможност да се прецени за ефективността и адаптиране на стратегия за BOMP към променящите се условия в хода на нейното изпълнение.

Мониторингът се състои в преброяване на нещата и проследяване на дейностите. Бройките на събития, участници, проекти, стойности и др. са данни за мониторинг.

Оценката е периодична. В контекста на BOMP оценката може да оцени стратегията за местно развитие и/или работата на МИГ. Целта е да се помогне при вземането на решения, да се установят постиженията или стойността, да се получи представа за предишни или съществуващи инициативи, да се даде възможност за размисъл и да се помогне за идентифициране на бъдещи промени. Мониторингът и оценката са тясно свързани помежду си. Мониторингът проследява напредъка спрямо малък брой предварително установени цели/индикатори, докато оценката надхвърля крайните резултати за оценка на резултатите, идентифициращи както планираните, така и непредвидените ефекти. Независимо от това, основата за дейностите по оценка са данните от мониторинга.

Важно е да бъде ясно каква информация наистина е необходима за управление, контрол, демонстриране на напредък и накрая за оценка на Системата за наблюдение и оценка има за цел да осигури надеждна информация за изпълнението на дейностите, бюджетните параметри и резултатите от реализацията на стратегия за ВОМР така, че да се улесни вземането на информирани управленски решения.

1. ЦЕЛИ НА ПРОЦЕСА:

- 1) **Проследяване на изпълнението на заложените мерки и индикатори** - Постоянно проследяване на изпълнението на дейностите (текущ контрол).
- 2) **Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси** - Периодична проверка на постигнатите резултати спрямо очакванията.
- 3) **Измерване на въздействието върху местната общност.**
- 4) **Подпомагане процеса на вземане на решения**- Възможност за навременни действия при отклонения.

2. ОСНОВНИ КОМПОНЕНТИ НА МОНИТОРИНГА И ОЦЕНКАТА:

- 1) **Цели и резултати:** Ясно дефинирани планирани постижения.
- 2) **Индикатори за измерване:** Количествени и качествени показатели за напредъка.
- 3) **Дейности:** Планирани стъпки за изпълнение.
- 4) **Източници на информация:** Документи и данни за проверка на индикаторите.

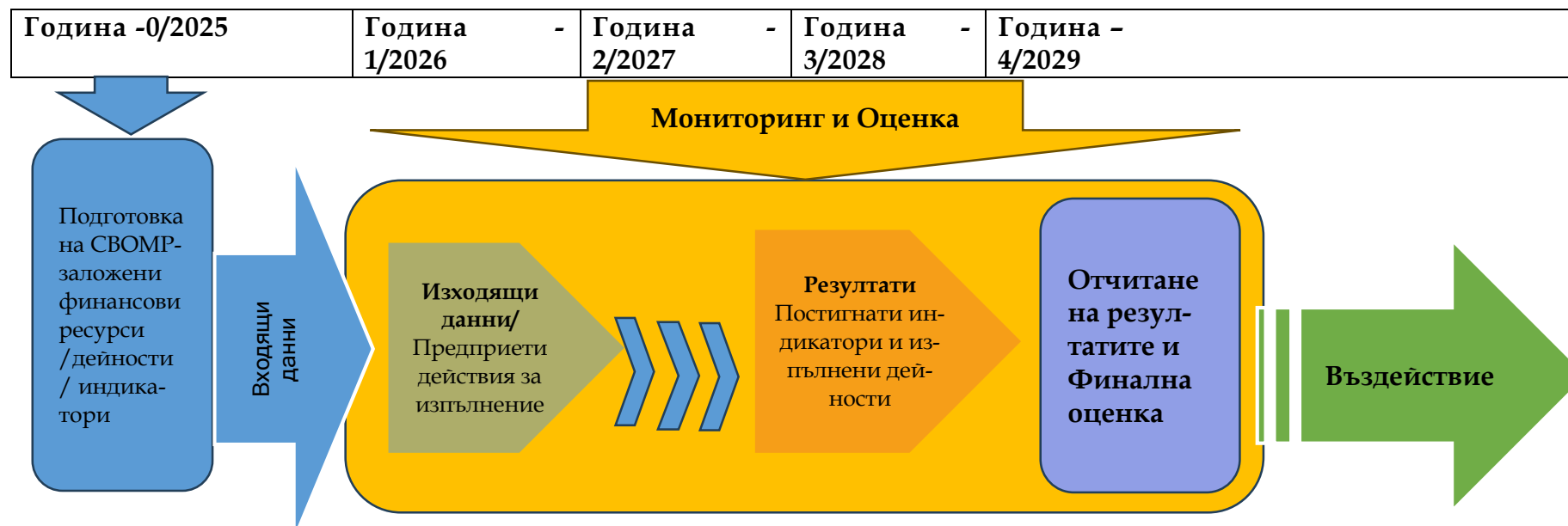
Мониторингът се състои в преброяване на нещата и проследяване на дейностите. Бройките - събития, участници, проекти - са данни за мониторинг. Важно е да бъде ясно каква информация наистина е необходима за управление, контрол, демонстриране на напредък и накрая за оценка.

Оценката е периодична оценка на дизайна, изпълнението и резултатите от текущ или завършен процес. В контекста на ВОМР целта е да оцени стратегията за местно развитие и/или работата на МИГ. Целта е да се помогне при вземането на решения, да се установят постиженията или стойността, да се получи представа за предишни или съществуващи инициативи, да се даде възможност за размисъл и да се помогне за идентифициране на бъдещи промени.

Мониторингът и оценката са тясно свързани помежду си. Мониторингът проследява напредъка спрямо малък брой предварително установени цели/индикатори, докато оценката надхвърля крайните резултати за оценка на резултатите, идентифициращи както планираните, така и непредвидените ефекти. Независимо от това, основата за дейностите по оценка са данните от мониторинга.

А) МОНИТОРИНГ

3. План за мониторинга за Изпълнение на СВОМР

4. Обхват на мониторинга:

1) По Мерки от СВОМР: М 01; М 02; М03; М04; М05; М06

- Финансово изпълнение по мерки: (Исходни индикатори за изпълнение- Стойност на сключените договори),
- Физическо изпълнение: (Исходни индикатори за изпълнение- Брой на одобрени за финансиране/сключените договори, Специфични индикатори за резултат по Мерки)
- Целеви стойности за резултатите и въздействие (Основни индикатори за резултат)

2) По Мерки от СВОМР: М 07;

- Финансово изпълнение (усвояване на бюджета)
- Физическо изпълнение (брой дейности, резултати)
- Принос към местното развитие
- Административен капацитет на МИГ

5. Индикатори за наблюдение за изпълнение на Стратегията:

1) Индикатори по Мерки

Индикатори по Мярка М 01: *Инвестиции за развитие и модернизация на земеделските стопанства на територията на МИГ Тервел-Крушари.*

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт) по Мярка М01	Цел		
	Брой/ % / лв.	Честота	Източници на информация
Брой одобрени за финансирани проектни предложения за инвестиции в производствени дейности в земеделските стопанства/предприятия.	12 бр.	месечно	Проектни предложения
Стойност на сключените договори за инвестиции в производствени дейности в земеделските стопанства .	720 000,00 лв.	месечно	Проектни предложения
Специфични индикатори за резултат по Мярка М01			
Брой модернизирани земеделски стопанства/предприятия.	12 бр.	Годишно	Проектни предложения
Основни индикатори за резултат по Мярка М01			
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти"	2 бр.	Годишно	Проектни предложения

Индикатори по Мярка М 02: *Инвестиции за развитие и модернизация в преработката на селскостопански продукти на територията на МИГ Тервел-Крушари.*

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт) по Мярка М02:	Цел		
	Брой/ % / лв.	Честота	Източници на информация
„Брой одобрени за финансирани проектни предложения за инвестиции в преработката на селскостопански продукти	3 бр.	месечно	Проектни предложения
„Стойност на сключените договори за инвестиции в преработката на селскостопански продукти "	520 000,00 лв	месечно	Проектни предложения

Специфични индикатори за резултат по Мярка M02			
Проекти за инвестиции в енергоефективни мерки и технологии, в изпълнението на концепцията за „интелигентно селище“ на територията на МИГ.	2 бр.	годишно	Проектни предложения
Основни индикатори за резултат по Мярка M02:			
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти"	2 бр.	годишно	Проектни предложения

Индикатори по Мярка М 03: *Инвестиции за развитие и модернизация на неселскостопански икономически дейности на територията на МИГ Тервел-Крушари.*

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт) по Мярка M03:	Цел		Източници на информация
	Брой/ % / лв.	Честота	
„Брой одобрени за финансирани проектни предложения за инвестиции в неселскостопански икономически дейности ".	14 бр.	месечно	Проектни предложения
„Стойност на сключените договори за инвестиции в неселскостопански икономически дейности".	787 000, 00 лв.	месечно	Проектни предложения
Специфични индикатори за резултат по Мярка M03			
Проекти за инвестиции в енергоефективни мерки и технологии, в изпълнението на концепцията за „интелигентно селище“ на територията на МИГ.	1 бр.	годишно	Проектни предложения
Кандидатът – физическо лице или законният представляващ кандидата – юридическо лице е на възраст до 40 години и/или жена и/или представител на уязвима или малцинствена група	5 бр.	годишно	Проектни предложения
Основни индикатори за резултат по Мярка M03:			
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти".	3 бр.	годишно	Проектни предложения

Индикатори по Мярка М 04: *Инвестиции за развитие на основни услуги и модернизация на дребна по мащаби инфраструктура на територията на МИГ Тервел-Крушари.*

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт) по Мярка M04:	Цел		Източници на информация
	Брой/ % / лв.	Честота	
„Брой одобрени за финансирани проектни предложения за развитие и модернизация на основните услуги и дребна по мащаби инфраструктура "	7 бр.	месечно	Проектни предложения
„Стойност на сключените договори за инвестиции в развитие и модернизация на основните услуги и дребна по мащаби инфраструктура"	2 100 000 лв.	месечно	Проектни предложения
Специфични индикатори за резултат по Мярка M04			
Брой проекти, допринасящи за устойчивото развитие в изпълнението на концепцията за „интелигентно селище“ на територията.	2 бр.	месечно	Проектни предложения
Основни индикатори за резултат по Мярка M04:			
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти"	3 бр.	годишно	Проектни предложения
R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП"	100%	годишно	Проектни предложения

Индикатори по Мярка М 05: *Дигитализация, опазване и развитие на културния живот, историческото и природно наследство, и социално приобщаване на територията.*

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт) по Мярка М05:	Цел		
	Брой/ % / лв.	Честота	Източници на информация
„Брой одобрени за финансирани проектни предложения за опазване и развитие на културния живот, историческото и природно наследство на територията "	3 бр.	месечно	Проектни предложения
„Стойност на сключените договори за инвестиции в опазване и развитие на културния живот, историческото и природно наследство, и социално приобщаване."	100 000,00лв	месечно	Проектни предложения
Специфични индикатори за резултат по Мярка М05			
Проекти, допринасящи за изпълнението на концепцията за „интелигентно селище“ на територията.	1 бр.	годишно	Проектни предложения
Основни индикатори за резултат по Мярка М05:			
R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП"	100%	годишно	Проектни предложения

Индикатори по Мярка М 06: *„Сътрудничество и подготвителни дейности за него“*

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт) по Мярка М06	Цел		Източници на информация
	Брой/ % / лв.	Честота	
„Брой одобрени за финансирани проекти за Сътрудничество и подготвителни дейности за него <u>на територията</u> "	2 бр.	месечно	Проектни предложения
„Стойност на сключените договори за Сътрудничество и подготвителни дейности за него "	220 000,00 лв.	месечно	Проектни предложения
Специфични индикатори за резултат по Мярка М06			
Брой разработени съвместни продукти/услуги/дейности.	1 бр.	годишно	Проектни предложения
Изготвена стратегия за „интелигентни селища“ на територията на МИГ Тервел – Крушари.	1 бр.	годишно	Проектни предложения
Основни индикатори за резултат по Мярка М06:			
R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване".	30 бр.	годишно	Проектни предложения
R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания".	30 бр.	годишно	Проектни предложения

Индикатори по Мярка М 07: *Управление, мониторинг и оценката на стратегията и нейното популяризиране.*

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт) по Мярка М07	Цел		Източник на информация
	Брой/%/ лв.	Честота	
„Изпълнена стратегия за ВОМР "	1 бр.	В края на периода	Проектни предложения

„Стойност на изпълнената стратегия за ВОМР "	5 867 400 лв.		Проектни предложения
Основни индикатори за резултат по Мярка M07:			
R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“;	1 бр.	В края на периода	Проектни предложения
R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“;	100%	В края на периода	Проектни предложения
R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“.	90 бр.	В края на периода	Проектни предложения

2) Индикатори за цялостното прилагане на стратегията за ВОМР – задължителни и специфични за МИГ

Исходни индикатори (за изпълнение/продукт)	Мерни единици	Стойности	Източници на информация	Честота
„Брой одобрени за финансирани проектни предложения в рамките на стратегията за ВОМР“	Брой	41	проектни предложения	Месечно
„Брой на сключените договори“	Брой	41	проектни предложения	Месечно
Дял на одобрени за финансиране проектни предложения за „умни села“ в рамките на стратегията за ВОМР	%	7	проектни предложения	Годишно
„Стойност на сключените договори“	Лв.	5 867 400,00	проектни предложения	Месечно
Специфични индикатори за резултат				
Брой модернизирани земеделски стопанства/предприятия.	бр.	12	проектни предложения	Годишно
Проекти за инвестиции в енергоефективни мерки и технологии, в изпълнението на концепцията за „интелигентно селище“ на територията на МИГ.	бр.	7	проектни предложения	Годишно
Кандидатът – физическо лице или законният представляващ кандидата – юридическо лице е на възраст до 40 години и/или жена и/или представител на уязвима или малцинствена група	бр.	5	проектни предложения	Годишно
Брой разработени съвместни продукти/услуги/дейности.	бр.	1	проектни предложения	Годишно
Изготвена стратегия за „интелигентни селища“ на територията на МИГ Тервел – Крушари.	бр.	1	проектни предложения	Годишно
Общи индикатори за резултат				
R.37 „Нови работни места по подкрепените проекти“;	Брой	10	проектни предложения	Годишно
R.40 „Интелигентен икономически преход в селските райони: Брой на подкрепени стратегии за „умни села“;	Брой	1	проектни предложения	Годишно

R.41 „Свързани европейски селски райони: Дял на населението в селските райони, ползващо се от подобрения достъп до услуги и инфраструктура чрез инвестиции от ОСП“;	%	100	проектни пред- ложения	Годишно
R.42 „Насърчаване на социалното включване: Брой лица, обхванати от проекти, свързани с подкрепа на дейности за социално включване“;	Брой	30	проектни пред- ложения	Годишно
R.0 „Брой лица, включени в дейности по обучения, информационни срещи и семинари и други дейности, свързани с трансфер на знания“.	Брой	90	проектни пред- ложения	Годишно

6. Методи за събиране на информация

МИГ използва следните методи:

- 1) Статистически данни от официални източници – ИСУН/ ДФЗ/УО на СПРЗСР
- 2) Финансови справки
- 3) Анализ на отчетни документи
- 4) Проверки на място

Събиране на данни и мониторинг

Събирането на данни започва още от началото на изпълнението на СВОМР и ще бъде непрекъсната дейност през целия период на изпълнение на Стратегията. МИГ ще използва няколко метода за събиране на данни, както следва:

1) Стратегически мониторинг

Записване на количествена информация за изпълнението, за да се провери дали дейностите и разходите на МИГ са по план, в съответствие с приоритетите, определени в СВОМР.

2) Мониторинг на проектите

МИГ ще следи и документира постигнатите резултати по подкрепените проекти и да сравнява действителните резултати със заложените индикатори в стратегията.

3) Срещи по проекти

МИГ ще извършва срещи с бенефициентите на проектите (често включваща посещение на проекти) за мониторинг на изпълнението, изходните данни и постигнати резултати. Срещите имат за цел да се идентифицира и отчете напредъкът по всеки проект, срещнатите трудности или нуждата от подкрепа. Данните се използват за съставяне на годишния доклад на МИГ.

4) Събиране на данни от годишните доклади предоставени от бенефициентите.

5) Срещи на МИГ

Този метод се състои от чести (например на всяко тримесечие) срещи с членовете на УС на МИГ, организирани от екипа на МИГ.

На тези срещи МИГ ще обсъжда констатациите от информацията за стратегически мониторинг, както и събирането на допълнителна информация за кратък период от време от членовете на УС по възникващи въпроси или резултати. Необходимо е присъствието на служителите на МИГ и членовете на УС.

МИГ ще извършва непрекъснат мониторинг, за да гарантира качеството и легитимността на събраната информация. МИГ ще събира данни и информация, които са пряко свързани с прилагането на СВОМР, лесни са за измерване и реално да могат да бъдат анализирани.

ЗА ЦЕЛИТЕ НА ПЕРИОДИЧНИЯ / ГОДИШНИЯ МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД СЕ ПОДГОТВЯТ И ПОДДЪРЖАТ ПЕРИОДИЧНО:

- 1. Регистър на обявените процедури за прием на проекти по мерки

Проце- дура/прием №	Мярка	Финан- сов ре- сурс	Начален срок	Краен срок	Остатъчен фи- нансов ресурс
------------------------	-------	---------------------------	-----------------	---------------	--------------------------------

- 2. Регистър на подадените и одобрени от МИГ проекти по мерки

Проце- дура/прием №	Мярка	Финан- сов ре- сурс	Начален срок	Краен срок	Пода- дени проекти	Стойност на по- дадените про- екти	Стойност на одобренията от МИГ проекти	Остатъчен фи- нансов ресурс
------------------------	-------	---------------------------	-----------------	---------------	--------------------------	--	--	--------------------------------

- 3. Регистър на одобрените отДФЗ проекти по мерки и сключени договори:

Проце- дура/прием №	Мярка	Проект	Бенефи- циент	Стойност на одобренията от ДФЗ проекти- БФП/Собствени	Стойност на сключените до- говори - БФП/Собствени	Стойност на отка- зани за изпълнение договори - БФП/Собствени	Стойност на изпъл- нени договори - БФП/Собствени
------------------------	-------	--------	------------------	--	--	--	--

- 4. Регистър на Проведените информационни срещи

№	Дата на провеж- дане	Място на про- веждане	Тема на срещата	Брой присъствали
---	-------------------------	--------------------------	--------------------	------------------

- 5. Регистър на Проведените обучения

№	Дата провеждане	Място провеждане	Тема на срещата	Брой присъствали
---	--------------------	---------------------	-----------------------	------------------

- 6. Регистър на Проведените консултации

№	Дата провеждане	Място провеждане	Тема на срещата	Брой присъствали
---	--------------------	---------------------	-----------------------	------------------

- 7. Регистър на Проведените заседания на УС

№	Дата на провеждане	Място на провеждане	Дневен ред	Приети решения
---	--------------------	---------------------	------------	----------------

- 8. Регистър на Проведените заседания на ОС

№	Дата на провеждане	Място на провеждане	Дневен ред	Приети решения
---	--------------------	---------------------	------------	----------------

- 9. Регистър на финансовите разходи по дейности на МИГ

№	Годишен финансов ресурс	Планирани дейности	Планирани разходи	Изпълнени дейности	Направени разходи	Общо разходи	Остатък
---	-------------------------	--------------------	-------------------	--------------------	-------------------	--------------	---------

- 10. Регистър НА ПЛАНИРАНИ, В ПРОЦЕС НА ПРОВЕЖДАНЕ И ПРОВЕДЕНИ ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ, НЕЗАВИСИМО ОТ ИЗТОЧНИКА НА ФИНАНСИРАНЕ

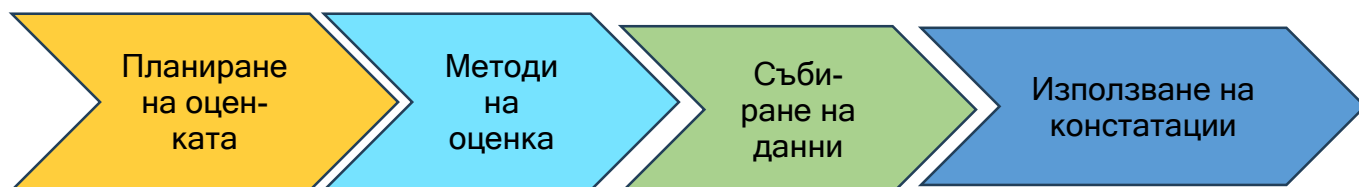
№	Предмет	Обект (строителство, доставка, услуга)	Вид на възлагането и правно основание	Прогнозна стойност на обществената поръчка/стойност на сключения договор (в лева без ДДС)	Номер, дата и вид на акта за стартиране на обществената поръчка/прогнозна дата на стартиране (за планираните ОП)	Номер и дата на договор за обществена поръчка (в случай, че е подписан)	Източник на финансиране	Дата на договор за финансиране (ако източникът на финансиране е различен от бюджета на общината)/ Дата на одобрение на финансирането (датата на съответния акт за одобрение) / Датата на подаване на заявлението/проектното предложение в СЕУ / ИСУН 2020 (в случаите когато обществената поръчка ще се открие преди сключване на административния договор)
---	---------	--	---------------------------------------	---	--	---	-------------------------	---

Б) ОЦЕНКА

1. Планиране на оценката за Изпълнение на СВОМР

Процесът на оценка започва с нейното планиране, определяне на обхвата и подходящите методи за събиране, анализ и представяне на данни, както и определяне на ролите и отговорностите за извършване на тези дейности.

Основните етапи на оценката са показани на следната фигура, като използването на констатациите от оценката се отнася към процеса на взимане на решения в следствие на представената от оценката информация:

Основните елементи, които МИГ включени в плана за оценка, са както следва:

- ✓ Цел и фокус
- ✓ Източници на данни и събиране
- ✓ Инструменти и методи за оценка
- ✓ Хронология
- ✓ Ресурси
- ✓ Роли и отговорности
- ✓ Използване на резултатите от оценката

2. Методи за оценка

Многостранныят характер на ВОМР означава, че за да се оцени приносът на МИГ към общността е необходимо използването на комбинация от инструменти и методи за оценка. Въпреки, че данните от мониторинга са в основата на оценката на МИГ, събирането на допълнителни данни и по-специално консултациите със съответните заинтересовани страни ще са важни за разбирането на това какво работи и какво трябва да се подобри.

Методите, които МИГ следва да използва на местно ниво са както следва:

➤ Настолно изследване

Анализ на цялата налична информация, като се започне с мониторинг и отчитане на данни и включително друга подходяща контекстуална информация, политика и тенденции. Също така, може да се използва съпоставяне с прилагане на СВОМР в минали периода, като контролни примери.

Прегледът на съществуващите доклади трябва да бъде допълнен с методи, които включват членове на МИГ, бенефициенти по проекта и когато е възможно, по-широката общност.

➤ Самооценка

Оценка, която се прави от МИГ, по-специално от тези, които участват в разработването и изпълнението на стратегията (членове на МИГ, орган за вземане на решения, персонал на МИГ и др.).

Този метод е полезен за проверка как работата и прилагането на СВОМР е довела до промяна, въз основа на определена начална ситуация. Самооценката като метод е щадящ ресурсите и може да бъде разгледан и използван в случай на ограничен бюджет.

Ограниченията на този метод са субективните възгледи на хората от МИГ, взели участие в оценката.

➤ Анкети

Анкетите се извършват чрез изготвянето на въпросник, който може да бъде разпространен по пощата, имейл или онлайн, или да се извърши по телефона или лице в лице. Те могат да бъдат самостоятелно попълнени или да включват анкетиращ.

Методът е важен за събиране на наблюдения, мнения и обратна информация напр. за резултати от изпълнението на СВОМР и в частност на проекти по нея, принос на МИГ в развитието на местната общност, подкрепа, предоставена от персонала на МИГ, фокус на СВОМР и др.

Разходите за използването на този метод зависят от дължината и сложността на въпросника, дали се попълва самостоятелно или не, по пощата или онлайн и до колко хора е изпратен (размер на групата). Качествените подходи по принцип са по-скъпи.

➤ Интервюта

Провеждат се по телефона или лице в лице с ключови заинтересовани лица, като членове на МИГ, представители на общността и кандидати по проекти. Въпросите могат да се коригират в дълбочина според нуждата и консултиращия. Могат да покриват количествени и качествени елементи.

Методът е полезен за оценка на изпълнението на СВОМР и работата на МИГ.

➤ Казуси

Казусите включват задълбочен анализ на конкретна тема. Може да се фокусират върху отделни проекти или изпълнението на СВОМР по-генерално и могат да имат силно вариращи подходи. Може да включват настолно изследване и консултативни или основни анкетни елементи. Откритията могат да се представят като конкретен доклад или в основен доклад за оценка. Методът допълва количествената оценка с по-задълбочена и нюансирана илюстрация на ситуация или резултат.

➤ Фокус групи

Фокус групите се използват за разглеждане на конкретна тема или въпрос или конкретна част от населението, предоставяйки възможност за диалог между няколко души, споделящи опита си и различните гледни точки. По принцип включват малък брой лица (5 до 15), подкрепени от безпристрастен медиатор.

Разглеждането на конкретна тема или тема за оценка и/или за обсъждане и валидиране на първоначални открития, комуникацията и споделянето на мнения има критична роля в разбирането какво става и понякога може да помогне да се открият някои от по-широките влияния и добавена стойност, които носят МИГ. Капитализирането на знанията и опита, споделени във фокус групи, трябва да помогне за допринасяне за по-добри решения в бъдеще.

➤ Партньорска проверка и обучение

Партньорската проверка е оценката на работата на една МИГ от друга МИГ. Предоставя ценна гледна точка на външно лице със сходно ниво на знания и опит. Методите за партньорска проверка се използват за поддържане на стандарти на качество и подобряване на резултатите. При избора на този метод се получават мнения и обратна информация за работата на МИГ, резултатите на СВОМР от друг практикуващ, заедно с предложения за подобрения.

➤ Най-съществената промяна

Методът за най-съществената промяна е форма на мониторинг и оценка с участие, включващо събирането и анализа на истории за значителни промени, случили се в резултат от извършването на дадена инвестиция. Чрез фокус групи, местни заинтересовани лица, включително бенефициенти по проекта, екип и членове на МИГ се ангажират да описват видовете промени, защо промените са важни и как изпълнените проекти допринасят за тези промени. Методът предлага качествен подход за мониторинг и

оценка, като е важно събирането на няколко резултата от проект или изпълнението на СВОМР, които водят до промени на местно ниво.

Техниката е особено относима за онези МИГ, целящи да обхванат някои от по-дългосрочните резултати и добавени стойности от прилагането на подхода ВОМР и помага също в случаи, където няма предишен мониторинг и оценка на работата на МИГ и/или на СВОМР. Методът предполага избраните истории да се проверяват с посещение на място и събиране на допълнителна информация. Той трябва да се използва в допълнение към други методи за оценка вместо като отделна техника.

➤ **Социална възвращаемост на инвестициите**

Методът социална възвращаемост на инвестициите предлага възможност за демонстриране на финансовата полза за местните икономики, създадена от положителни социални подобрения, които не са били финансирани до момента на оценка. Стойността на този подход е, че докато открива ограничения за оценка на стойност на базата на финансови параметри, създава рамка за приписване на финансова стойност на по-малко материални резултати. Чрез този процес установява много полезно средство за сравнение и бенчмаркинг на влиянието на проектите на МИГ. Използването на този метод дава резултат и е полезен за МИГ защото измерва приноса на работата на МИГ за общността, включително и чрез анализ на разходите и ползите от социалните влияния. При неговото прилагане е необходимо да се използва външна експертиза заради относително сложното си естество.

➤ **Анализ на социалните мрежи**

Анализът на социалните мрежи е процес по изследване на социалните структури чрез употребата на мрежи. Той характеризира мрежовите структури по отношение на възли (индивидуални действащи лица, хора или организации в мрежата) и връзки (връзки или взаимодействия), които ги свързват. Примери за социални структури са мрежите на социалните медии, разпространение на темата, мрежи за приятелства и запознанства, сътрудничество и др. Използването на този метод спомага за анализ на приноса на МИГ към изграждане на социален капитал в общността. Използването на този метод изисква използването на външна експертиза с конкретни умения.

II. ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОЦЕНКАТА

Целта на процеса по оценка е предоставянето на констатации, които да бъдат използвани съгласно тяхното съдържание и необходимост. Докладването на резултатите от оценката е основна първа стъпка.

✓ **Докладване на констатациите**

✓ **Писмен доклад**

Основен начин за предаване на резултатите от оценката е чрез писмен доклад. Структурата на доклада може да е гъвкава според изискванията на заинтересованите лица и дали МИГ изисква конкретна информация за докладване в конкретен формат.

Препоръките следва да са включени в края на доклада за оценка и може да предлагат промени в дейностите на МИГ или видовете подкрепени проекти. Констатациите може да подчертават слабости и да откриват кои зони на подкрепа от МИГ работят добре и трябва да продължат в бъдеще.

Информацията от оценката следва да отговаря на изискваната от УО на СПРЗСР информация от МИГ.

✓ **Представяне на констатациите на среща на МИГ**

Много е важно Управителния съвет на МИГ да е напълно наясно с констатациите на оценката и да има възможност да ги обсъди заедно с препоръките. Организирането на

среща на управителния съвет или работна група за представяне и обсъждане на резултатите от оценката е ефективен начин за осигуряване членовете на МИГ да получат и разберат резултатите, което ще им позволи да реагират на констатациите и да допринесат за размисъл как най-добре да се справят с описаната ситуация. Възможно е управителният съвет да реши, че някои препоръки не са относими към ситуацията или са твърде трудни за изпълнение.

✓ **Прилагане на констатациите**

Оценката трябва да дава информация как да се подобрят работните практики на МИГ, както и до каква степен стратегията постига целите си и продължава да е актуална за нуждите на местното общество. Препоръките следва да са съществени и да помогнат на МИГ да подобрява резултатите и добавя стойност в работата си. Най-важното, всяка препоръка трябва да се обсъди и, където е уместно и възможно, да се въведе в изпълнение. Разработването на кратък план за действие може да помогне да се формализира приемането на констатациите от оценката и осигуряване на въвеждането им в бъдеща работа.

✓ **Подобряване на резултатите на стратегията за ВОМР**

“Стратегията е жив документ”

Констатациите от оценката трябва да предоставят информация за степента, до която работата на МИГ и проектите постигат целите, заложи в стратегията за ВОМР. Според обхвата на оценката, трябва да се научи дали финансираните проекти отговарят на стратегическите цели, и в идеалния случай предоставят желаните резултати. Оценката трябва също да посочи дали целите, изложени в стратегията за ВОМР все още са относими към ситуацията на територията на МИГ.

✓ **Констатациите може да предоставят основа за:**

- Подсилване на тематичната подкрепа,
- Увеличаване на очакванията за резултати от проекти,
- Пренареждане на финансови ресурси,
- Адаптиране или подобряване на текущата СВОМР,
- Изготвяне на нова СВОМР за в бъдеще.

✓ **Подобряване на резултатите от изпълнението на СВОМР**

Дейностите, които МИГ може да предприеме за подобряване на резултатите от изпълнението на СВОМР може да са свързани с:

- Увеличаване на проектите в определени области или на определени бенефициенти;
- Промяна на критерии за избор на проекти;
- Персонализиране и интензифициране на дейностите за работа с местното население (директен контакт с релевантни заинтересовани лица, организиране на тематични работни групи и други събития);
- Обучение за подкрепа за разработването на проекти.

✓ **Подобряване на работата на МИГ**

Задълженията и задачите на МИГ се регулират от законодателството и процедури, определени от УО или Разплащателната агенция. Изпълнението на тези задължения и задачи е основна функция на МИГ. От качествено и навременно изпълнение зависи и успешното прилагане на СВОМР.

МИГ е толкова добра, колкото персонала си. В тази връзка от основно значение е наемане на правилните хора в екипа на МИГ и инвестирането в обучението им.

Някои от областите, в които МИГ може да подобри работата си в следствие на резултатите от оценката:

- Информационни дейности и дейности за мобилизиране на широки кръгове от местната общност;
- Процедури за кандидатстване и избор на проекти;
- Квалификация и компетентност на персонала на МИГ и отношение към бенефициентите, местната общност и хората, които се обръщат към МИГ;
- Комуникация с местната общност и представяне на ясни и видими за общността резултати от изпълнението на ВОМР.

✓ **Представяне на резултатите от оценката**

Подходът ВОМР има за цел ангажиране на общността от територията на дадена МИГ и поради това, местната общност и местните заинтересовани лица трябва да получават информация с какво МИГ допринася за територията и обществото. Осигуряване на информацията е важна поради използването на публични средства за дейността на групата. Резултатите от оценката трябва да дават богата информация, която да може да се споделя и да бъде достъпна за местната общност.

Не всички заинтересовани лица имат еднакви нужди от информация. Членовете на МИГ е вероятно да се интересуват от това как работи МИГ и как работата може да се подобри с фокус върху стратегията. Други заинтересовани лица може да се интересуват повече от общата ефективност на ВОМР.

Различни заинтересовани лица ще отговарят на различни канали и формати за тази информация. Времето кога дадена информация се изпраща до конкретни лица също е важно. Следователно е необходимо да се изготви комуникационен план как да се разпространи информацията си до различните заинтересовани лица.

✓ **Онлайн и печатен материал**

Разпространението на доклада от оценка, напр. по електронна поща и публикуването му на сайта на МИГ, е задължително за осигуряване на достъп до констатациите и прозрачност на процеса във ВОМР. Но докладите от оценка са дълги и недостъпни за много заинтересовани лица. По-лесни за четене и атрактивни обобщения на информацията от оценката като брошури и флаери следва да се разработят и разпространят.

✓ **Събития и срещи**

Срещите и събитията са добра възможност за ангажиране на МИГ или членове на обществото по по-интерактивен начин да бъдат информирани относно резултатите от оценката и какви подобрения са предложени. По този начин могат да се получат допълнителни идеи и обратна информация, което мобилизира общността да допринася за изпълнението на стратегията.

✓ **Преса и медии**

Статии в пресата или радио/телевизионно покритие може да са подходящи в някои случаи и може да са полезни за достигане до по-широка публика за промотиране постиженията при изпълнението на СВОМР. МИГ трябва да работят тясно с местни медии, имащи конкретен интерес в местните новини и развитие. Представянето на оценката ще допринесе за информиране относно ролята и приноса на МИГ за развитието на местната

III. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОТГОВОРНОСТИ

- **Екип на МИГ** – осъществява текущ мониторинг и събиране на данни
- **Управителен съвет** – осъществява периодичен контрол и одобрение на доклади (тримесечен, шестмесечен, годишен и окончателен)
- **Външен експерт (при необходимост)** – извършване на междинна и финални доклади за мониторинг и оценка
- **Лице/експерт, отговарящ за поддържането на база данни** – Изпълнителен директор ;
- **Лице/експерт, отговарящ за изготвянето на регистри/справки** – Експерти от екипа на МИГ.

IV. ГРАФИК ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

- Текущ мониторинг – постоянно
- Периодичен – тримесечен, шестмесечен
- Годишен – до Януари до Декември - за всяка година
- Междинна оценка – 2027 година
- Финална оценка – след приключване на стратегията – 2029 година

V. ДОКЛАДВАНЕ И ПУБЛИЧНОСТ

Резултатите от мониторинга се представят чрез:

- Периодични доклади – тримесечен, шестмесечен
- Годишен доклад за изпълнение
- Публикуване на интернет страницата на МИГ
- Среци с местната общност
- Информационни събития

VI. МЕХАНИЗЪМ ЗА АКТУАЛИЗАЦИЯ

При установени отклонения или необходимост от промени:

- Анализ на причините
- Предложение за коригиращи действия
- Решение на Управителния съвет
- При необходимост – изменение на стратегията

Настоящите правила регламентират подготовка, извършване на дейности по оценка и подготовка на подобрена оценка въз основа на опита и постигнатите резултати, изготвяне на ежегодно мониторингови доклади за оценка на изпълнението на стратегия за ВОМР, както и други доклади и справки за изпълнение на стратегия за ВОМР, изисквани от Управляващия орган на СПРЗСР 2023- 2027.